

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/779/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6313212297
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Gallo
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6313212297.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Galla a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci navrhovateľov 1) E. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., S. XX/XX, 2) Y. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., Q. W. XXX, 3) R. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., T. XXX/X, 4) K. R. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., U. XX, 5) U. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., Q. XX, 6) Y. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., H. 5, 7) I. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., V. XX, 8) Y. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., Y. X, 9) E. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. - T., C. XX všetci zast. PROSMAN A PAVLOVIČ advokátska kancelária, s.r.o., Trnava, Hlavná 31, IČO 36 865 281 proti odporcom 1) X. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., Q. Z. XX/XX, 2) H. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. F., T. XXXX/XX a 3) R. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. F., T. XXXX/XX všetci zast. JUDr. Petrom Dlhopolčekom, advokátom, Banská Bystrica, Horná 51 o určenie, že vec patrí do dedičstva, o odvolaní navrhovateľov a odporcov proti rozsudku Okresného súdu Brezno č.k. 5C/18/2013 - 160 z 24. 06. 2014, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.
- II. Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd Brezno rozsudkom č. k. 5C/18/2013 - 160 z 24. 06. 2014 zamietol návrh navrhovateľov a navrhovateľom v rade 1/ až 9/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť odporcom trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia vo výške 629,02 eur na účet právneho zástupcu odporcu v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

Navrhovatelia sa návrhom domáhali určenia, že spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území N. nad C., okres F., obec N. nad C., zapísaných na LV č. XXX, parc. reg. „E“, parc. č. XXXX, druh pozemku TTP o výmere 1300 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku orná pôda o výmere 1558 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku orná pôda o výmere 3205 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku TTP o výmere 1279 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku orná pôda o výmere 669 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku TTP o výmere 1691 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku orná pôda o výmere 2791 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku TTP o výmere 1980 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku orná pôda o výmere 1731 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku TTP o výmere 3836 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku TTP o výmere 3383 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku TTP o výmere 1221 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku ostatné plochy o výmere 104 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku TTP o výmere 3254 m², parcelné číslo XXXX, druh pozemku lesné pozemky o výmere 318 m², patria o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/7 do dedičstva po právnom predchodcovi navrhovateľov v 1/, 2/ a 3/ rade R. Q., nar. XX.XX.XXXX, zomrelom dňa XX.XX.XXXX, o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/7 do dedičstva po právnej predchodkyňi navrhovateľov v 4/, 5/ a 6/ rade Y. Y., rod. Q., nar.

XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX, o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/7 do dedičstva po právnej predchodkyni navrhovateľky v rade 7/ E. V., rod. Q., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX, o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/7 do dedičstva po právnej predchodkyni navrhovateľa v 8/ rade X. V., rod. Q., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX.

Okresný súd právne odôvodnil svoje rozhodnutie poukazom na ust. § 123, § 124, § 460 Občianskeho zákonníka a § 39 ods. 3 a § 42 ods. 1 zák. č. 95/1963 Zb.

Okresný súd považoval za preukázané, že pani Terézia Q., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, zomrela dňa XX.XX.XXXX a dedičstvo po nej bolo prejednané v dedičskom konaní vedenom pod sp.zn. D 149/79, a to Štátnym notárstvom v Banskej Bystrici. V tomto konaní bolo vydané dňa 29.03.1979 rozhodnutie č. D/149/79-19, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 30.11.1979, na základe ktorého štátne notárstvo podľa § 39 ods. 3 Notárskeho poriadku previedlo vyporiadanie dedičstva po poručiťke, ktoré pozostávalo z rodinného domu č. XXX v N. nad C. s príslušenstvom, v prospech dedičov zo zákona, a to X. V., R. F., Y. Y., E. V., Y. L., R. Q. v rovnakom podiele po 1/7, malol. R. Q. a malol. A. Q. v rovnakom podiele 1/14. Poľnohospodársku pôdu o výmere 4 hektáre 90 árov 46 m² v hodnote 7 630,20 Kčs v súkromnom užívaní nadobudla dcéra poručiťka Y. L., ktorá sa vzhľadom na skutočnosť, že pôda mala byť vykúpená zaviazala vyplatiť odstupujúcim súrodencom sumu 1 090,- Kčs, vnukom poručiťky 545,- Kčs do 30 dní odo dňa vykúpenia. V prípade obdržania odchýlnej náhrady než bola stanovená hodnota pôdy sa zaviazala vyplatiť odstupujúcim dedičom príslušný zákonný podiel. Predmetnými nehnuteľnosťami boli aj nehnuteľnosti v kat. úz. N. nad C., vedené na evidenčnom liste č. XXX ako XXXX- roľa, XXXX - roľa, XXXX - roľa, XXXX - roľa, XXXX - roľa, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX - lúky, XXXX, XXXX - les a pastva, XXXX - dom č. XXX, XXXX neplodná plocha, pričom nie je preukázaná totožnosť nehnuteľností, pozemkovoknižných a užívaných poručiťkou. Tieto parcely boli zidentifikované na základe identifikácie parciel zo dňa 09.05.1994, z ktorej taktiež vyplýva, že predmetné nehnuteľnosti užívalo JRD Vrchy.

Z osvedčenia o dedičstve sp.zn. D 240/2001, D not 116/2001 vydaného JUDr. Annou Medvedovou súd zistil, že R. Q., nar. XX.XX.XXXX zomrel dňa XX.XX.XXXX a ako dedičia zo zákona prichádzali do úvahy deti poručiťka E. L., Y. V., R. Q. a pozostalá manželka E. Q..

Z osvedčenia o dedičstve sp.zn. 26D/785/2004, D not 108/2004 vydaného JUDr. Evou Loumovou súd zistil, že Y. Y., rod. Q., nar. dňa XX.XX.XXXX zomrela dňa XX.XX.XXXX a ako dedičia zo zákona prichádzali do úvahy deti poručiťky K.. R. Q., rod. Y., U. Y. a Y. Y..

Z osvedčenia o dedičstve sp.zn. D/540/98, D not 271/98 vydaného JUDr. Štefanom Demianom súd zistil, že X. V., rod. Q., nar. XX.XX.XXXX zomrela dňa XX.XX.XXXX a ako dedičia zo zákona prichádzali do úvahy deti poručiťky Y. V., E. V. a Y. U..

Súd mal za to, že okruh účastníkov v tomto konaní je určený okruhom účastníkov - dedičov po poručiťke M. Q., pričom rozhodnutie súdu o tom, či určitá vec patrí do dedičstva sa musí vzťahovať na všetkých dedičov, a keďže všetci zákonní dedičia neboli účastníkmi konania, návrh z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie zamietol. Návrh zamietol aj z dôvodu jeho zmätočnosti s odôvodnením, že navrhovatelia uviedli, že dohodu dedičov v dedičskom konaní po M. Q. považujú za neplatnú, pričom žiadna dohoda v tomto dedičskom konaní uzavretá nebola, štátne notárstvo vykonalo vyporiadanie dedičstva podľa § 39 ods. 3 Notárskeho poriadku a predmetné nehnuteľnosti nadobudla matka odporcov. V priebehu konania navrhovatelia tvrdili, že nehnuteľnosti majú patriť do dedičstva po všetkých právnych predchodcoch z dôvodu vydržania, mali ich však užívať iba navrhovateľka v rade 1/ a predtým jej otec, ale súd tu mal za to, že chýba podmienka dobromyseľnosti, pretože z rozhodnutia o dedičstve sp. zn. D 149/79 jednoznačne vyplýva kto nadobudol tieto nehnuteľnosti.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pričom odporcom ako v konaní úspešným účastníkom, priznal náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia, kde základnú sadzbu tarifnej odmeny posudzoval v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Navrhovatelia podali odvolanie proti rozsudku okresného súdu v celom rozsahu a žiadali, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnili tým, že v konaní došlo k vadám, nakoľko sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenia právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zdôraznili, že súd návrh navrhovateľov v celosti zamietol, a to výlučne s poukazaním na nedostatok ich aktívnej vecnej legitímácie. Takýto právny záver považujú za zrejme nesprávny. Uviedli, že súdu neprináleží posudzovať definitívne okruh dedičov, a teda i nutný okruh účastníkov, keďže sa jedná o otázku ktorá bude riešená až v následnom dodatočnom prejednaní dedičstva. V tejto súvislosti poukazovali na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/2375/2012 z 09. 01. 2013. Navrhovatelia majú za to, že pre prípadné určenie, že sporné nehnuteľnosti vydržal právny predchodca navrhovateľov v 1/ až 3/ rade (R. Q.) boli splnené všetky procesné podmienky, a to i vrátane vyčerpania okruhu účastníkov. Okruh účastníkov v tomto prípade bol totiž daný nie zomrelou M. Q., ale jej synom R. Q.. Obdobne to platí i pre návrh navrhovateľov, že spoluvlastnícky podiel k sporným nehnuteľnostiam patrí do dedičstva po právnom predchodcovi navrhovateľov v 4/ až 6/ rade (po zomrelej Y. Y.). Okruh účastníkov bol riadne vyčerpaný a preto nič nebránilo súdu zaoberať sa predmetnou vecou meritórne. S odkazom na obsah písomných podaní navrhovateľov bolo nevyhnutné zaoberať sa vydržaním sporných nehnuteľností právnymi predchodcami navrhovateľov a splnením všetkých zákonných podmienok na vydržanie sporných nehnuteľností odporcami na osvedčenie o vydržaní nehnuteľností z roku 2011. Obsahom písomného podania zo dňa 21. 06. 2014 bola aj právna argumentácia týkajúca sa reštitučného zákonodarstva, pričom pre možnosť aplikácie reštitučného zákonodarstva je skúmanie vyčerpania okruhu účastníkov absolútne irelevantné. Nakoľko okresný súd sa nezaoberal možnosťou aplikácie § 13 zák. č. 293/1992 Zb., svojím rozhodnutím porušil právo účastníkov konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Súd sa v rozhodnutí tiež nevysporiadal s výpoveďami účastníkov konania, nevykonával navrhnuté dôkazy ohľadne výsluchu svedkov a počas súdneho konania sa zamerával výlučne len na prísne formalistické zodpovedanie procedurálnej otázky. V prípade, ak by mal súd za to, že podmienky vydržania nie sú splnené u všetkých právnych predchodcov navrhovateľov, mal by možnosť navrhovateľom prisúdiť menej, a teda časti žalobného návrhu vyhovieť a v časti ho zamietnuť. Čiastočná nedôvodnosť žaloby by sa tak odzrkadlila v znení konečného rozhodnutia a následne i rozvrhnutím náhrady trov konania.

Odporcovia podali odvolanie proti rozsudku okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania. Nesúhlasili s názorom súdu, že v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva nie je možné vychádzať z ceny pozemkov, ale z hodnoty neurčitej podľa § 11 ods. 1 písm. a) Advokátskej tarify. Advokátska tarifa nerozlišuje vyčíslenie trov právneho zastúpenia z hľadiska predmetu konania, či ide o určenie vlastníctva alebo určenie vecí patriacich do dedičstva, ale vždy ide o určujúci výrok k veci, ktorá má svoju hodnotu. Takáto rozhodovacia činnosť vyplýva aj z nálezů Ústavného súdu SR, na ktorý poukázali v podaní zo dňa 25. 06. 2014.

Odporcovia navrhli rozsudok okresného súdu v zamietavej časti vo vzťahu k odvolaniu navrhovateľov ako vecne správny potvrdiť, navrhovatelia vo vzťahu k odvolaniu podanému odporcami sa stotožnili s právnymi názorom súdu ohľadne použitia ust. § 11 ods. 1 písm. a) Advokátskej tarify.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, prejednal vec v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1 O. s. p.

V súlade s § 212 ods. 1 O. s. p. odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

V prejednávanej veci sa navrhovatelia domáhali určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich právnych predchodcoch. Právna úprava prechodu dedičských práv a povinností vychádza z princípu ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva. Od smrti poručiteľa do potvrdenia dedičstva alebo vyporiadania dedičov právoplatným rozhodnutím súdu, existuje určitá neistota v tom, s akým výsledkom konanie o dedičstvo skončí, ako bude vyporiadané dedičstvo medzi viacerými dedičmi a kto z nich fakticky prevezme dedičstvo. Preto pokiaľ poručiteľ zanechal viac dedičov, sú v období od smrti poručiteľa, až do vyporiadania dedičstva právoplatným rozhodnutím súdu považovaní za spoluvlastníkov

celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne. V konaní o určenie predmetu dedičstva majú z týchto dôvodov postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov v zmysle § 91 ods. 2 O. s. p. Aj Najvyšší súd Slovenskej republiky už v uznesení zo dňa 28. 09. 2006 sp. zn. 3Cdo/178/2006 uviedol, že žaloba o určenie predmetu dedičstva je rozhodovacou praxou súdov považovaná za prípustný prostriedok riešenia sporov o tom, či určitá vec (právo) patrí do dedičstva. V právnej vete k rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. 07. 2000 sp. zn. 3Cdo/131/1999, ktorý bol v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky publikovaný ako R 65/2003 sa uvádza, že pre sporové konanie v zmysle § 175k ods. 2 O. s. p. treba považovať všetkých účastníkov konania v dedičstve za nerozlučných spoločníkov v zmysle ust. § 91 ods. 2 O. s. p. Na rovnakých právnych záveroch spočívajú tiež ďalšie rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napr. rozsudky z 27. 10. 2010 sp. zn. 4Cdo/120/2009 a z 30. 05. 2011 sp. zn. 1Cdo/183/2009).

V prejednávanej veci ide o posúdenie aktívnej (vecnej) legitímácie vo veci určenia predmetu dedičstva.

Ak bolo v konaní o dedičstve právoplatne rozhodnuté o dedičstve, je toto rozhodnutie súdu záväzné (§ 159 ods. 2 v spojení s § 135 ods. 2 O. s. p.) a súd je povinný z tohto rozhodnutia vychádzať aj pri prejednávaní a rozhodovaní iných vecí.

Okresný súd v rozsudku správne poukázal na to, že pani M. Q., rode V., nar. XX.XX.XXXX, zomrela dňa XX.XX.XXXX a dedičstvo po nej bolo prejednané v dedičskom konaní vedenom pod sp.zn. D 149/79, a to Štátnym notárstvom v Banskej Bystrici. V tomto konaní bolo vydané dňa 29.03.1979 rozhodnutie č. D/149/79-19, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 30.11.1979, na základe ktorého štátne notárstvo podľa § 39 ods. 3 Notárskeho poriadku previedlo vyporiadanie dedičstva po poručiteľke, ktoré pozostávalo z rodinného domu č. XXX v N. nad C. s príslušenstvom, v prospech dedičov zo zákona, a to X. V., R. F., Y. Y., E. V., Y. L., R. Q. v rovnakom podiele po 1/7, malol. R. Q. a malol. A. Q. v rovnakom podiele 1/14. Poľnohospodársku pôdu o výmere 4 hektáre 90 árov 46 m² v hodnote 7 630,20 Kčs v súkromnom užívaní nadobudla dcéra poručiteľa Y. L., ktorá sa vzhľadom na skutočnosť, že pôda mala byť vykúpená zaviazala vyplatiť odstupujúcim súrodencom sumu 1 090,- Kčs, vnukom poručiteľky 545,- Kčs do 30 dní odo dňa vykúpenia. V prípade obdržania odchýlnej náhrady než bola stanovená hodnota pôdy sa zaviazala vyplatiť odstupujúcim dedičom príslušný zákonný podiel.

Odvolací súd poukazuje na to, že samotní navrhovatelia v návrhu uviedli, že poľnohospodársku pôdu o výmere 49 046 m² nadobudla dcéra poručiteľky - Y. L., rod. X ktorá sa vzhľadom na skutočnosť, že pôda má byť vykúpená, zaviazala vyplatiť odstupujúcim súrodencom po 1 090,- Kčs, vnukom poručiteľky po 545,- Kčs do 30 dní od vykúpenia, v prípade obdržania odchýlnej náhrady, príslušný zákonný podiel.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že pokiaľ navrhovatelia majú za to, že poľnohospodárska pôda o výmere 49 046 m² (časť je predmetom tohto konania) bola prejednaná v dedičskej veci po poručiteľke alebojej M. Q., rod. V., zomrelej XX. XX. XXXX U. notárskom v Banskej Bystrici, rozhodnutím D 149/79-19 z 29. 03. 1979 a túto pôdu nadobudla Y. L., dcéra poručiteľky, navrhovatelia sa zároveň nemôžu domáhať, že uvedené nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich právnych predchodcoch, pretože nie je preukázané, ako k prechodu na ich právnych predchodcov, prípadne prevodu týchto nehnuteľností malo dôjsť. V nadväznosti na takúto právnu konštrukciu nadväzuje postoj odporcov, ktorí uvedené nehnuteľnosti považovali za prededené po M. Q. s tým, že ich nadobudla ich právna predchodkyňa Y. T. a keďže na ňu neboli nikdy reálne prepísané, právo k nim si uplatnili cez vyhlásenie o vydržaní, o čom svedčí notárska zápisnica, osvedčenie o vydržaní N 313/11.

Pokiaľ však navrhovatelia mali za to, že Mária Svinčiaková uvedené nehnuteľnosti (poľnohospodársku pôdu) na základe rozhodnutia v dedičskej veci po nebohej M. W.nenadobudla (dohodu dedičov po M. Q. ohľadne nadobudnutia poľnohospodárskej pôdy Y. L., považujú navrhovatelia za neplatnú) potom nastáva situácia, že uvedené nehnuteľnosti po M. Q. neboli prededené a v takomto prípade je potrebné, aby účastníkmi konania v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľoch, boli všetci právni nástupcovia po M. Q..

Navrhovatelia svoj návrh postavili na takomto argumentačnom a právnom závere, okresný súd sa zaoberal týmto návrhom navrhovateľov, a tak jeho záver o zamietnutí návrhu z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie je potrebné považovať za vecne správny.

Aj z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/222/2010 zo 14. 03. 2011 vyplýva, že v prerokovávanej veci ide o posúdenie vecnej legitímácie pri rozhodovaní o určenie predmetu dedičstva. Z ust. § 91 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že ak je navrhovateľov alebo odporcov v jednej veci niekoľko, koná každý z nich sám za seba, ak však ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, platia úkony jedného z nich, prípadne ostatných (§ 91 ods. 2 O. s. p.). O spoločné práva a povinnosti ohľadne ktorých sa musí rozhodnutie vzťahovať na všetkých účastníkov konania, ktorí vystupujú na jednej strane ide vtedy, ak podľa ustanovení hmotného práva, je právo alebo povinnosť o ktoré v konaní ide, nedeliteľnej povahy. Tak je to napríklad v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o neplatnosť závetu poručiteľa, ktorý zanechal viac dedičov, v konaní o popretie rodičovstva a podobne (pozri č. R I/1975). Určovací návrh spočívajúci v tom, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, a teda že ju poručiteľ vlastnil v okamihu svojej smrti, môže uplatňovať (ako vecne legitímovaný) len ten, koho práv a povinností sa takéto určenie týka. Takouto osobou môže byť len ten, kto je poručiteľovým dedičom prípadne jeho nástupcom. K nadobudnutiu dedičstva však nedochádza len na základe smrti poručiteľa, keďže právna úprava vychádza z princípu ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva. Okrem iného predpokladá aj to, že dedičstvo musí byť súdom prerokované a rozhodnuté. Podľa rozhodnutia o potvrdení dedičstva alebo o vyporiadaní dedičov sa dedičstvo nadobúda s účinnosťou ku dňu smrti poručiteľa. V dobe od smrti poručiteľa až do potvrdenia alebo vyporiadania dedičstva právoplatným rozhodnutím súdu tu teda nemôže byť istota s akým výsledkom konanie o dedičstve skončí a to najmä, kto bude dedičom a ako bude dedičstvo vyporiadané medzi viacerými dedičmi. Ak zanechal poručiteľ viac dedičov, sú až do právoplatného rozhodnutia súdu považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne, ich dedičský podiel vyjadruje mieru akou sa na týchto právach a povinnostiach navzájom podieľajú, a majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov v zmysle § 91 ods. 2 O. s. p. V prípade, že v pôvodnom dedičskom konaní nebol určitý majetok známy (nebol predmetom dedičstva) a nebol v konaní o dedičstvo prerokovaný, sú až do vyporiadania dedičstva týkajúcej sa tejto veci všetci dedičia považovaní za vlastníkov tejto veci. Z právnych úkonov týkajúcich sa tejto veci sú oprávnení a povinní voči iným osobám spoločne a nerozdielne, a majú postavenie vyplývajúce z ustanovenia § 91 ods. 2 O. s. p. Vzhľadom na tieto skutočnosti záver o nemožnosti vyhovieť žalobe z dôvodu, že účastníkom konania nebol niektorý z právnych nástupcov poručiteľa, je potrebné považovať za vecne správny.

Uvedeným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sa zaoberal aj Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením II.ÚS 260/2011-13 z 09. júna 2011, ktorý sťažnosť odmietol, kde sťažovateľka nesúhlasila s právnym názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého v konaní o určenie predmetu dedičstva musia byť účastníkmi všetci do úvahy prichádzajúci dedičia, keďže rozhodnutie vo veci sa vzťahuje na každého z nich. Ústavný súd právny názor najvyššieho súdu považoval v plnom súlade s ustálenou mnohoročnou rozhodovacou praxou všeobecných súdov v danej otázke, argumentáciu najvyššieho súdu považoval za dostatočnú, výstižnú a presvedčivú, a preto rozhodnutie nepovažoval za arbitrárne či zjavne nedôvodné. Zároveň poznamenal, že sťažovateľke nič nebráni podať novú žalobu o určenie, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi, a to tak, že účastníkmi konania budú všetci do úvahy prichádzajúci dedičia po poručiteľovi.

Vzhľadom aj na citovanú judikatúru a rozhodnutie ústavného súdu (obdobne uznesenie Ústavného súdu SR I.ÚS 589/2013-8 z 02. 10. 2013, III.ÚS 146/2012-9 z 03. 04. 2012) zaužitú judikatúru v Slovenskej republike sa krajský súd nestotožňuje s odôvodnením rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28Cdo/2375/2012 z 09. 01. 2013, na ktoré v odvolaní poukazujú navrhovatelia.

Rozhodnutie okresného súdu preto nie je možné považovať za vychádzajúce z nesprávneho právneho posúdenia veci, taktiež ho nie je možné považovať za neúplne odôvodnené, pretože povinnosťou okresného súdu nebolo vysporiadať sa s otázkou vydržania sporných nehnuteľností tak ako na to poukazujú navrhovatelia, pretože pokiaľ navrhovateľom nesvedčí vecná legitímácia, vecou samou sa okresný súd nemal dôvod zaoberať. Takýto procesný postup súdu je správny, a preto poukaz navrhovateľov v odvolaní na prísny formalizmus je neadekvátny. Z tohto hľadiska preto nemá význam ani posudzovanie ďalších návrhov na dokazovanie, ktoré nesmerujú k posudzovaniu vecnej legitímácie ale k posudzovaniu nároku vo veci samej.

Okresný súd vec správne právne posúdil, dostatočne zistil skutkový stav a vzhľadom na nedostatok vecnej legitímácie správne návrh zamietol. Rozsudok okresného súdu preto odvolací súd potvrdil ako vecne správny.

Odporcovia podali odvolanie proti rozsudku okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania pričom nesúhlasili s názorom okresného súdu, že v konaní o určení, že vec patrí do dedičstva nie je možné vychádzať z ceny pozemkov, ale z hodnoty neurčitej podľa § 11 ods. 1 písm. a) advokátskej tarify. Odvolací súd sa s názorom odporcov nestotožňuje.

Podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok, návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na to naliehavý právny záujem.

Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „Vyhláška“), ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena vecí alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky, hodnota záväzku a hodnota vecí, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a) Vyhlášky, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je 1/13 výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu vecí alebo práva v peniazoch alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

Pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) Vyhlášky v spojení s § 80 písm. c) O. s. p. má rozhodujúci význam najmä v ňom uvedené slovné spojenie „ak nie je možné vyjadriť hodnotu vecí alebo práva v peniazoch“. Vyjadriť hodnotu (v danom prípade práva) predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. tým, aké účinky má pre účastníkov meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní. V namietanom prípade bolo predmetom konania pred okresným súdom rozhodovanie o určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Vzhľadom na predmet sporu o určení, že veci patria do dedičstva nemožno pri stanovení odmeny za poskytnuté právne služby vychádzať z hodnoty vecí, ktorá má patriť do dedičstva, nakoľko predmetný spor nebol sporom o určení vlastníckeho práva. Výsledok konania o určení, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi nezakladá priamo vlastnícke právo navrhovateľov (dedičov) t. j. klientov, ktorým advokát poskytoval právne služby. Rozhodnutie súdu o tom, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi totiž rieši otázku vlastníckeho práva poručiťela a nie jeho právnych nástupcov. Aké vlastnícke práva, v akom rozsahu a v akej cene by nadobudli právni nástupcovia poručiťela v prípade úspešnej žaloby by sa riešilo až v konaní o dedičstve. Rozhodovanie o určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťoch, má na navrhovateľov iba nepriamy materiálny dosah. Vo svojej podstate možno právne účinky takéhoto rozhodnutia v príslušnom konaní charakterizovať ako vyriešenie predbežnej otázky, ktorá by bola relevantná pre následný priebeh dedičského konania (pozri aj uznesenie Ústavného súdu SR IV.ÚS 574/2013-15 z 23. 09. 2013).

Okresný súd správne posúdil v konaní o určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťoch, odmenu pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v rámci náhrady trov konania v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) Vyhlášky, preto rozsudok okresného súdu v tejto časti bol potvrdený ako vecne správny.

Tak navrhovatelia ako ani odporcovia nemali úspech v odvolacom konaní na základe nimi podaného odvolania, preto navrhovateľom ani odporcom nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania v zmysle § 224 ods. 1 O. s. p. v nadväznosti na § 142 ods. 1 O. s. p.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.